

INSTITUTUL DE CERCETĂRI JURIDICE ȘI POLITICE

Cu titlu de manuscris
CZU: 347.91/95:343.6(043.2)

STRATULAT Valentina

**MĂSURILE CIVILE DE PROTECȚIE
ÎN CAZURILE DE VIOLENȚĂ ÎN FAMILIE**

Specialitatea: 553.03 – Drept privat (Drept procesual civil)

Autoreferatul științific al tezei de doctor în drept

Chișinău, 2018

Teza a fost elaborată în cadrul Centrului de Cercetări Juridice al Institutului de Cercetări Juridice și Politice.

Consiliul Științifi Specializat a fost aprobat de către Consiliul de Conducere al ANACEC prin decizia nr. 1 din 25 mai 2018, în următoarea componență:

Membri ai consiliului științifi la specialitatea 553.03 - Drept privat (procesual civil):

1. COJOCARI Eugenia, președinte, doctor habilitat în drept, profesor universitar
2. FRUNZĂ Iurie, secretar științifi, doctor în drept, conferențiar universitar
3. BOIȘTEAN Eduard, doctor habilitat în drept, conferențiar universitar
4. CEBOTARI Valentina, doctor în drept, conferențiar universitar
5. PRISAC Alexandru, doctor în drept, conferențiar universitar
6. VOLCINSCHI Victor, doctor în drept, profesor universitar

*** în legătură cu decesul profesorului Victor Volcinski (25.06.2018), în componența Consiliul Științifi Specializat a fost inclus dl. **Andrei SMOCHINĂ**, doctor habilitat, profesor universitar.

Referenți oficiali:

1. COJOCARU Violeta, doctor habilitat în drept, profesor universitar, USM
2. COBAN Igor, doctor în drept, conferențiar universitar, USM

Conducător științifi:

BELEI Elena, doctor în drept, conferențiar universitar, specialitatea 553.03 - Drept privat (Drept procesual civil)

Susținerea va avea loc la data de **21 septembrie 2018, ora 10.00**, în ședința Consiliului Științifi Specializat **D 18.553.03-02** la Institutul de Cercetări Juridice și Politice, pe adresa: mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, nr.1, birou 109

Teza de doctor și autoreferatul pot fi consultate la Biblioteca Națională a Republicii Moldova și pe pagina WEB a ANACEC (www.cnaa.md).

Autoreferatul a fost expediat la 17 august 2018.

Secretar științifi al consiliului științifi specializat:

FRUNZĂ Iurie doctor în drept, conferențiar universitar -

Conducător științifi:

BELEI Elena, doctor în drept, conferențiar universitar -

Autor:

STRATULAT Valentina _____

REPERE CONCEPTUALE ALE TEZEI

Actualitatea temei. O problemă gravă cu care se confruntă societatea contemporană este fenomenul violenței în familie. Această problemă complexă implică atât protejarea integrității personale a victimelor, a intereselor lor sociale cât și ingerințe legiferate în drepturile agresorilor.

În scopul implementării unor măsuri efective de contracarare a fenomenului violenței în familie, la 01 martie 2007 a fost adoptată *Legea nr. 45 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie*, promulgată de Președintele Republicii Moldova pe 18 martie 2008, intrată în vigoare pe 18 septembrie 2008 și modificată esențial prin *Legea Republicii Moldova nr. 196 din 28 iulie 2016*, intrată în vigoare la 16 septembrie 2016.

Identificarea unui mecanism eficient pentru a pune în aplicare în regim de urgență a unor măsuri de protecție, care de fapt nu sunt nici sancțiuni contravenționale, nici pedepse penale, impune completarea procedurilor civile existente cu una nouă, total distinctă, care constă din norme proprii cu un specific conceptual total diferit de procedura civilă clasică. Această originalitate procedurală necesită o argumentare științifică fundamentală.

Descrierea situației în domeniul de cercetare și identificarea problemelor de cercetare. Adoptarea Legii nr.45/2007 privind combaterea violenței în familie și a modificărilor ulterioare a legislației în domeniu constituie un pas important pentru Republica Moldova. Pentru a facilita implementarea în practică a acesteia legi, în C.proc.civ., la data de 09.07.2010, a fost introdus capitolul XXX¹ (actualmente capitolul XXII²), intitulat *Aplicarea măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie*. Aceste noi prevederi au fost amplasate pripit și impropriu în cadrul procedurii civile speciale.

Carențe esențiale ale cadrului normativ în domeniul aplicării măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie, inexistența unei practici judiciare uniforme la acest capitol, insuficiența cercetărilor în literatura de specialitate pentru subiectul abordat, comparativ cu alte domenii ale procedurii civile determină necesitatea realizării unui studiu aprofundat privitor la problemele teoretice și practice în domeniul respectiv, după cum punctează actualitatea și importanța temei abordate.

Scopul și obiectivele lucrării. Scopul tezei de doctor constă în realizarea unei cercetări ample în vederea fundamentării științifice *ad integrum* a particularităților procesual civile ale mecanismului de aplicare a măsurilor civile de protecție în cazurile de violență în familie.

Atingerea scopului propus presupune realizarea următoarelor obiective: 1. cercetarea fenomenului de violență în familie atât în țară, cât și peste hotare, evidențiind

tipurile de violență pentru determinarea celor mai adecvate și eficiente măsuri de protecție; 2. argumentarea introducerii și utilizării conceptului de măsuri **civile** de protecție în cazurile de violență în familie; 3. identificarea și argumentarea locului procedurii de aplicare a măsurilor civile de protecție printre felurile de procedură civilă existente; 4. formularea problemelor ce țin de aplicarea măsurilor civile de protecție în cazurile de violență în familie în vederea formulării de noi soluții procedurale; 5. propunerea argumentată a remediilor legislative în vederea perfecționării procedurii de examinare a cererii privind aplicarea măsurilor civile de protecție în cazurile de violență în familie.

Metodologia cercetării științifice. Prin metodologia utilizată în procesul pregătirii tezei au fost depuse eforturi în vederea elucidării sugestive a aspectelor esențiale privind violența în familie și măsurile de protecție aplicate în aceste situații, ce ar facilita necesitatea înțelegerii problematicii respective.

În acest context, s-a recurs la următoarele metode: - Metoda sistemică, în cadrul căreia a fost reliefată și analizată problema violenței în familie; - metoda sociologică, deoarece nu este posibil să cercetăm drepturile omului fără a lua în considerare „dimensiunea umană” a acestora; - metoda examinării, prin intermediul căreia a fost posibilă familiarizarea cu diverse studii de cazuri din domeniul practicii; - metoda comparativă care a ajutat la expunerea diferențelor legislației R. Moldova din domeniu cu cea a altor state; - metoda monitorizării a fost aplicată în special pentru cuvintele-cheie și noțiunile din teorie care au un caracter divers; - metoda logică ne-a ajutat pentru a formula clar concluziile referitoare la domeniul investigat.

Noutatea și originalitatea științifi Studiul realizat și rezultatele obținute prezintă un subiect nou pentru știința Republicii Moldova, deoarece natura juridică procesuală a măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie nu a mai constituit obiectivul special nici a vreunei investigații. Noutatea științifi a acestei lucrări constă în efectuarea unui studiu temeinic asupra mecanismului aplicării măsurilor civile de protecție în cazurile de violență în familie la nivel științifi având la bază normele legislației procesuale civile. Elementul inovativ al prezentului studiu este abordarea echilibrată a mecanismului de aplicare a măsurilor civile de protecție, astfel încât agresorii să poată să valorifice un minim de drepturi procedurale, or, lipsa fundamentalei prezumții a nevinovăției nu semnifică desconsiderarea juridică a acestui subiect procedural. Pericolul iminent cauzat de violența în familie trebuie să permită intervenții de urgență, dar cu caracter just, echitabil, prevăzut de lege.

Problema științifi soluționată rezidă în fundamentarea științifi a incorporării unui nou fel de procedură civilă în cadrul Codului de Procedură Civilă al Republicii Moldova, fapt pentru care a determinat la argumentarea tuturor excepțiilor procedural-civile din cadrul acestui nou fel de procedură, întru consacrarea

caracterului civil al măsurilor de protecție și în vederea aplicării modificărilor și completărilor operate în cadrul capitolelor lucrării.

Semnifi teoretică. Importanța teoretică a tezei de doctor se manifestă prin: sistematizarea abordărilor teoretice privitor la conceptul fenomenului violenței în familie, a aplicării măsurilor de protecție în acest sens și în stabilirea elementelor defi ale naturii juridice al acestui subiect ca instituție importantă în dreptul procesual civil; redarea multiaspectuală a conținutului cererii privind aplicarea măsurilor de protecție în cazul de violență în familie, evidențierea problemelor apărute în cazul procedurii de aplicare a acestor măsuri și de emitere a ordonanței de protecție; obținerea unui vast material teoretic și practic pentru dezvoltarea instituției juridice cercetate; invocarea unor noi perspective asupra cadrului teoretico-metodologic util pentru aplicarea măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie.

Valoarea aplicativă a lucrării. Rezultatele investigației efectuate își vor găsi aplicabilitate sub următoarele aspecte: *științifi* - rezultatele cercetărilor efectuate și concepțiile științifi valorifi în lucrare și propriile abordări asupra instituției aplicării măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie (art.318¹-318⁶, acum art. 278³- 278⁹ C.proc.civ. al RM - după modifi din 05.04.18 în vigoare 01.06.18), vor contribui la dezvoltarea unor noi investigații pe marginea instituției în cauză; *practic* - vom interpreta prevederile art.318¹-318⁶, acum art. 278³- 278⁹ C.proc.civ. al RM, identifi neconcordanțele și problemele practice privind implementarea corectă a reglementărilor ce țin de aplicarea măsurilor de protecție în cazul de violență în familie și emiterea ordonanței de protecției și *legislativ* - concepțiile elaborate, precum și propunerile de lege privind perfecționarea legislației la capitolul aplicarea măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie pot fi luate în considerare în procesul de legiferare, în vederea îmbunătățirii reglementărilor procesual civile cuprinse în prevederile art. 278³- 278⁹ C.proc.civ. al RM.

Rezultatele științifice principale înaintate spre susținere. În urma studierii măsurilor civile de protecție în cazurile de violență în familie au fost identificate următoarele rezultate științifice: - necesitatea utilizării sintagmei *Măsuri civile de protecție în cazul violenței în familie* pentru a le delimita de sancțiunile contravenționale și pedepsele penale aplicate în cazuri similare; - aplicarea în privința agresorului-minor doar a măsurii obligarea de a participa la un program special de tratament sau de consiliere; - atribuirea procedurii aplicării măsurilor civile de protecție în cazul violenței în familie unui loc propriu în sistemul felurilor de proceduri civile; - necesitatea de a include în definiția violenței în familie a două categorii de violență: verbală și socială; - introducerea în textul legii a sintagmei „**membri de familie**” ca fiind încă o categorie de subiect cu drept de a înainta în instanța de judecată cererea privind aplicarea măsurilor de protecție în familie; -

întru sprijinirea victimelor recomandăm un formular de cerere pentru eliberarea ordonanței de protecție pentru a facilita accesarea victimelor în instanța.

Implementarea rezultatelor științifice. Concepțiile, concluziile și recomandările care sunt expuse în lucrare își vor găsi materializare în procesul de instruire în cadrul instituțiilor de învățământ superior cu profil juridic, în activitatea practică ce ține de domeniul judiciar și în activitatea legislativă ce ține de elaborarea și modificarea actelor normative. Evidențiem că am formulat propunerea de reamplasare a capitolului XXX¹ înaintea procedurii speciale ca fel distinct de procedură civilă către Ministerul Justiției și prin Legea Nr. 17 din 05 aprilie 2018 această propunere a fost implementată. Astfel, Titlul II a fost completat cu compartimentul B² cu următorul cuprins: „B² APLICAREA MĂSURILOR DE PROTECȚIE ÎN CAZURILE DE VIOLENȚĂ ÎN FAMILIE Capitolul XXII² APLICAREA MĂSURILOR DE PROTECȚIE ÎN CAZURILE DE VIOLENȚĂ ÎN FAMILIE (Articolele 278³-278⁹).

Aprobarea rezultatelor științifice. Teza a fost elaborată în cadrul Centrului de Cercetări Juridice al Institutului de Cercetări Juridice și Politice unde au fost aprobate opiniile științifice ale autorului lucrării. Ulterior teza a fost recomandată pentru a fi discutată la Seminarul Științific de Profil, care a înaintat-o spre susținere în Consiliul Științific Specializat.

Publicațiile la tema tezei. Concepțiile și concluziile de bază ale tezei au fost expuse în 9 publicații. Mai mult ca atât, ele au constituit subiectul discuțiilor purtate și prezentate în cadrul mai multor conferințe științifice internaționale și în cadrul diverselor mese rotunde internaționale desfășurate în colaborare cu România precum ar fi Conferința științifică internațională „Perspectivele și problemele integrării în spațiul european al cercetării și educației” (Cahul, 2016); Conferința științifică națională cu participare internațională „Turismul și dezvoltarea societății” (Chișinău, 2015); Conferința științifică națională cu participare internațională „Știința în Nordul Republicii Moldova: realizări, probleme, perspective” (Bălți, 2016), etc.

Volumul și structura tezei. Teza (în volum total de 171 pagini, inclusiv anexe) este structurată în conformitate cu normele impuse pentru întocmirea unei lucrări științifice. Astfel aceasta conține: Introducere - unde a fost analizată actualitatea și noutatea investigației, Trei capitole - care conțin aspectele fundamentale ce dezvăluie scopul și obiectivele enunțate în Introducere, Concluziile generale și cu recomandările propuse - ce constituie tezele deduse ca rezultat al cercetării efectuate și cu propunerile *de lege ferenda*; Bibliografie - ce cuprinde suportul doctrinar, legal și documentar al lucrării și Anexe.

Cuvintele cheie: violența în familie, victimă, agresor, procedură civilă distinctă, încheierea judecătorească, ordonanță de protecție, măsuri civile de protecție.

CONȚINUTUL TEZEI

În **Introducere** este analizată actualitatea investigației, problema investigației, obiectul cercetării, baza conceptuală a cercetării, scopul tezei, obiectivele investigației, metodele de cercetare, importanța teoretică a lucrării, valoarea aplicativă a tezei și sumarul compartimentelor tezei.

În Capitolul 1 intitulat „**Analiza situației generale privind aplicarea măsurilor civile de protecție în cazurile de violență în familie**” este efectuată analiza materialelor științifice la tema tezei, publicate în Republica Moldova, România, Federația Rusă, SUA și în alte țări. O atenție deosebită este acordată publicațiilor din ultimii ani. Deci, în acest capitol se mai evidențiază cadrul normativ din domeniul investigat, precum și precedentele CtEDO care au determinat redresarea cadrului normativ național.

În compartimentul 1.1. **Realizări doctrinare în materia aplicării măsurilor civile de protecție în cazurile de violență în familie** sunt analizate lucrările următorilor autori: *Szabo Ana Maria* (România), *Diaconu-Mureșan Ada* (România), *Фатеев Александр* (Rusia), *Сягровец Елена* (Rusia), *Brems Eva* (SUA), *Сушмир Людмила* (Moldova), *Bâcu Adelina* (Moldova), *Ciugureanu-Mihailiță Carolina* (Moldova), *Tarlev Veronica* (Moldova), *Coban Igor* (Moldova), *Druță Ion* (Moldova) și *Munteanu Alexandru* (Moldova), etc.

Printre lucrările expuse prezintă interes studiul realizat de autorii *Druță Ion* și *Munteanu Alexandru*. În calitate de direcție de cercetare autorii au ales nemijlocit tema aplicării măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie ca o procedură specială de examinare a unei cauze în procesul civil. Astfel, lucrarea în cauză constituie un studiu complex privind: regimul juridic al instituției prevăzute în cap. XXX¹ C.proc.civ.RM, care după modificările din 05.04.18, în vigoare la 01.06.18, constituie cap. XXII², locul acesteia în sistemul procedurilor de examinare a pricinilor civile; unele particularități ale examinării cererii de aplicare a măsurilor de protecție; subiecții în drept să înainteze aceste cererii; revocarea măsurilor de protecție și alte particularități [21].

Nelipsite de interes sunt concluziile autorilor cu privire la specificul procedurii de examinare a cererilor de aplicare a măsurilor de protecție în favoarea victimelor. În acest context, *Druță Ion* și *Munteanu Alexandru* explică că după repartizarea cererii, conform art. 168 alin. (1) C.proc.civ. RM, judecătorul verifică imediat dacă cererea corespunde cerințelor înaintate și emite o încheiere cu privire la primirea cererii și intentarea procesului în judecată. În cazul existenței temeiurilor prevăzute la art. 169, 170, 171 C.proc.civ. RM se emite încheiere

privind refuzul de a primi cererea, restituirea cererii sau după caz, de a nu da curs cererii. Deși în acest sens, în doctrină există și alte opinii, noi susținem ideea autorilor și le vom prelua oferindu-le o reevaluare sub aspectul conținutului argumentelor care au stat la baza ei.

Important pentru cercetarea noastră este și manualul de Drept Procesual Civil, partea specială reeditat în 2016, unde în cap.VII [20] dl. *Coban Igor*, dr., conf. a supus unei critici constructive, căreia în mare parte ne raliem, neinspirata plasare a fostului **Capitol XXX¹CPC** la secțiunea *Procedură specială* [18, p. 203]. Deocamdată doar profesorii USM au combătut conceptual atribuirea violenței în familie la categoria cauzelor civile speciale. După cum conchide dl. Munteanu Alexandru, dr., conf. *pricinile civile menționate nu corespund esenței procedurii speciale și din punct de vedere conceptual și al tehnicii legislative, nu ar trebui să fie plasate în Secțiunea „C. Procedura specială” a Codului de procedură civilă al Republicii Moldova* [21, p. 203].

Prezintă interes pentru teza noastră și lucrarea cercetătorului *Coban Igor* [19], care a evidențiat procedura de examinare a cererilor de aplicare a măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie. Potrivit autorului, *„Legea procesual civilă nu prevede la acest capitol careva principii speciale, motiv din care principiile fundamentale ale procesului civil urmează a fi aplicate și la examinarea cererilor de aplicare a măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie”* [19, p. 195].

Astfel, în capitolul 3 vom veni cu analiză, raționamente și concluzii în acest sens.

De o importanță enormă pentru lucrarea noastră este și cartea Modele de acte judecătorești, Procedura civilă [23, p. 546-576]. Astfel, în capitolul 3 al tezei noastre vom analiza actele procesuale emise de către instanța de judecată la aplicarea măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie. Vom expune forma și conținutul acestor acte, oferind propuneri de *lege ferenda* în acest sens.

Compartimentul 1.2. ***Analiza cadrului normativ internațional și național privind aplicarea măsurilor civile de protecție în cazurile de violență în familie***, este consacrat studierii cadrului normativ internațional și național din domeniul investigat.

Fiind *„un stat de drept, democratic în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate”* [14] (art. 1 alin. (3)), Republica Moldova este obligată să protejeze drepturile și libertățile omului.

Este de precizat că în 2011 Consiliul Europei a adoptat Convenția cu privire la Prevenirea și Combaterea Violenței împotriva Femeilor și a Violenței Domestice [5]. La **06 februarie 2017 Republica Moldova a semnat acest act interna-**

țional și noi vom face referire la acest act internațional, explicând necesitatea respectării acestor prevederi.

Conform Recomandării generale nr. 19 a Comitetului ONU [1] ”*violența bazată pe sex*” constituie o formă de discriminare care inhibă grav abilitatea femeilor de a se bucura de drepturi și libertăți în baza egalității cu bărbații, ”*violența orientată împotriva femeilor*” include acțiunile care produc daună sau suferință fizică, psihică sau sexuală, amenințări pentru astfel de acțiuni, constrângeri și alte privări de libertate, iar ”*violența domestică*” este una dintre cele mai insidioase forme de violență față de femei, prevalând în toate societățile.

Egalitatea în relațiile de familie este prevăzută și de Recomandarea Generală nr. 21 (sesiunea treisprezecea, 1994) [2], care reglementează în pct. 13 că ”*tratarea femeilor în familie, atât conform legii, cât și în privat trebuie să corespundă principiilor egalității și justiției pentru toți oamenii*”.

Declarația de la Beijing și Platforma de Acțiune de la Beijing (Conferința a IV – Mondială pe problemele Femeilor, Beijing, 1995) [3] caracterizează violența împotriva femeilor ca fiind drept o încălcare flagrantă a drepturilor umane și a libertăților fundamentale ale femeilor.

În anul 2007 a fost adoptată și în țara noastră Legea cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie, care a intrat în vigoare în anul 2008 [4]. Adoptarea acestei legi a constituit un pas important spre realizarea obligațiilor internaționale ale Republicii Moldova.

În capitolele lucrării sunt analizate și prevederile capitolului XXX¹ (actualmente capitolul XXII²), din C.proc.civ. R.M. Acest capitol a fost adoptat în scopul implementării Legii privind prevenirea și combaterea violenței în familie nr.45-XVI din 01 martie 2007, reglementând mecanismul de soluționare a cererilor de aplicare a măsurilor de protecție în favoarea victimelor. Obiectivul de bază al tezei de doctor este explicarea prevederilor procesuale civile și propunerea modificărilor legislației de specialitate în vigoare. În prezent reglementările procesuale civile prevăd doar un termen pentru soluționarea cererii privind aplicarea măsurilor de protecție în familie. Noi propunem să existe două termene unul de examinare a cererii ce se finalizează cu emiterea dispozitivului Încheierii și unul de motivare a Încheieri. Aceste propuneri vor fi argumentate și expuse în curpînsul lucrării. Evidențiem faptul că în C.proc.civ. R.M. nu există careva reglementări în cazul când agresorul este minor. Considerăm că în aceste situații ar trebui să aplicăm prevederi speciale de audiere și să selectăm aplicarea anumitor măsuri de protecție, ținând cont de principiul interesului superior al copilului. Totodată, va fi apreciată importanța capitolului XXX¹ (actualmente capitolul XXII²) din C.proc.

civ. al R.M., rolul și locul acestuia în Dreptul procesual civil. De asemenea vor fi analizate totalitatea modificărilor acestui capitol introduse prin Legea Republicii Moldova pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 196 din 28 iulie 2016, publicată în Monitorul Oficial din 16 septembrie 2016 [16].

Compartimentul 1.3. ***Elucidarea practicii Curții Europene a Drepturilor Omului în cazurile de violență în familie*** conține unele principii evidențiate de Curte în cazurile de violență în familie [32], care sunt :

- Violența în familie constituie o problemă ce aparține domeniului public, dar nu privat. Astfel în hotărârea *Bevacqua și S. v Bulgaria* [6], CtEDO a demonstrat cu succes că statul este responsabil de încălcările drepturilor omului în sfera privată a vieții persoanei. Prin hotărârea respectivă Curtea a recunoscut obligația pozitivă a statului de a preveni încălcările drepturilor omului între două persoane private în cazurile de violență în familie, declarând că violența în familie nu mai poate fi tratată ca o problemă personală din cauza efectului devastator pe care îl are asupra victimei.

- Violența în familie este o încălcare a drepturilor omului. Acest principiu a fost expus în cauza *Opuz v Turcia* [7] bazat pe rapoartele Raportorului Special ONU pentru violența împotriva femeilor și pe Rapoartele raportorului Special ONU pentru tratamente crude, inumane sau degradante, în care s-a menționat că statul este responsabil pentru relele tratamente aplicate femeilor, copiilor, vârstnicilor în familie și trebuie să ia măsuri de îmbunătățire a situației.

- Violența domestică este un fenomen care poate lua diverse forme - agresiuni fizice, violențe psihologice, insulte... Bărbații, precum și copiii pot fi, de asemenea, supuși violențelor domestice, fiind adesea victime directe sau indirecte [7, pct. 132].

- Violența în familie, în mod special violența față de femei, constituie o discriminare pe criteriul de gen (încălcarea art. 14, coroborat cu articolele 3 și 8 CEDO), pentru că afectează disproporționat femeile. În acest sens în cauza *Opuz v Turcia*, Curtea a notat că violențele aplicate reclamantei și mamei acesteia trebuie considerate ca bazându-se pe sex și prin urmare acestea constituie o formă de discriminare față de femei [7, pct.183-202].

- Violența în familie constituie o maltratare și echivalează cu pedepse sau tratamente inumane sau degradante, atingând nivelul minim de severitate. Acest principiu a fost evidențiat aproape în toate hotărârile CEDO de violență în familie, inclusiv și în Hotărârea *E.S. și alții v Slovacia* [8].

- În cazurile de violență în familie drepturile agresorului nu pot să ia locul drepturilor victimei la viață și integritatea fizică și mentală. Acest principiu a fost elucidat de către Curte în Cauza *Opuz v Turcia*. În această hotărâre Curtea a ex-

plicat că deși prin obligarea agresorului de a părăsi temporar locuința comună ori de a sta departe de locuința victimei, fără a decide dreptul de proprietate asupra bunurilor, dreptul de proprietate al agresorului poate fi violat, or, în cazurile de violență în familie prioritate au viața și sănătatea victimei.

- Provocare în violență în familie nu există. De obicei, majoritatea agresorilor motivează că au aplicat acte de violență deoarece victima a provocat aceste situații. În acest sens Curtea s-a expus că violența în familie nu poate fi justificată prin provocare. Astfel, provocarea în cadrul violenței în familie nu există.

- În cazurile de violență în familie statul, din oficiu, este obligat să inițieze o anchetă și să examineze minuțios aceste situații, iar în cazul retragerii plângerii de către victimă, statul trebuie să continue urmărirea penală.

- Lipsa măsurilor suficiente din partea autorităților de a proteja victimele violenței în familie, incapacitatea de a ajuta aceste victime constituie o ingerință la respectarea vieții private și de familie (art.8 CEDO - Hotărârea CEDO Bevacqua și S. v Bulgaria[6]). Și în Hotărârea Hajduova v Slovacia [9], Curtea a reamintit faptul că statele au datoria de a proteja integritatea fizică și psihică a unei persoane față de altele, în special în cazul victimelor vulnerabile ale violenței în familie. În cauza Kaluczka v Ungaria [10], Curtea susține că statul prin autoritățile sale trebuie să ia măsuri suficiente pentru a proteja în mod eficient o persoană față de actele de violență domestică, în caz contrar se încalcă prevederile art. 8 CEDO.

- La examinarea cauzelor de violență în familie se va ține cont de respectarea principiului confidențialității. Astfel, în majoritatea cauzelor de violență în familie, inclusiv în cauza B. contra Moldovei [12], Curtea a admis cererea reclamanților de a nu divulga datele personale ale acestora.

- Prezența copiilor minori la actele de violență în familie constituie deja o ingerință gravă în dreptul la respectarea vieții private și la respectarea dreptului copiilor la domiciliu în sensul art. 8 CEDO. Acest principiu a fost expus în Hotărârea Eremia v Moldova [11] (a se vedea pct. 74). Copiii minori prezenți la actele de violență constituie victime ale violenței în familie.

- Contestarea deciziei instanței privind aplicarea măsurilor de protecție nu suspendă executarea acesteia.

- Deciziile instanței privind aplicarea măsurilor de protecție sunt și trebuie să fie de executare imediată.

Țara noastră a fost condamnată în patru cauze de violență în familie și anume în cauzele: Eremia și alții v Moldova; Mudric v Moldova. B v Moldova; T. M. și C. M. v Moldova. Principiile enunțate supra își găsesc refl și în aceste hotărâri.

Compartimentul 1.4. „*Problema științifi scopul și obiectivele de cercetare*”, conține problema științifi soluționată, scopul, obiectivele și direcțiile de cercetare.

În Capitolul 2, intitulat „*Premisa aplicării măsurilor civile de protecție*” a fost relatată noțiunea de violență în familie și alte noțiuni asociate, cu identificarea principiilor generale, speciale de prevenire și combatere a violenței în familie și stabilirea formelor de violență în familie ca premise a aplicării măsurilor de protecție în favoarea victimelor. De asemenea în capitolul dat au fost analizați care sunt subiecții violenței în familie, aspectele comparate privind aplicarea măsurilor de protecție în procesul civil și procesul penal, evidențiind sarcinile și locul aplicării măsurilor de protecție în sistemul dreptului procesual civil.

Compartimentul 2.1. este denumit *Considerații generale privind violența în familie* unde sunt analizate aspectele definitorii, formele și subiecții violenței în familie. Cu toate că violența în familie este cel mai greu de depistat, aceasta constituie una dintre formele cele mai des întâlnite. „*Actele de violență domestică sunt cel mai greu de depistat datorită faptului că se petrec în familie, în intimitate, unde este cel mai puțin vizibil și unde autoritățile nu pot interveni*” [22, p.9]. Din cauza acestui fapt, problematica violenței în familie și căile de soluționare a acesteia au devenit un subiect actual, fiind intens discutat și reglementat detaliat în ultimele decenii.

„*Mai regretabil este faptul că nu e afectată doar familia în care se produc acte de violență, dar și societatea*” [24, p.5]. Fiind un fenomen inadmisibil într-o societate democratică, violența în familie „*cunoscută și sub numele de violență domestică, abuz domestic, abuz familial, abuz marital/conjugal sau violență intimă, poate fi definit pe larg ca fiind un model comportamental abuziv al unuia sau al ambilor parteneri dintr-o relație intimă precum mariajul, concubinajul, familia, prietenia sau conviețuirea*” [29].

Conform art. 3 al Convenției Consiliului Europei cu privire la prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie, violența în familie înseamnă „*toate actele de violență fizică, sexuală, psihologică sau economică care au loc în familie sau în unitatea domestică sau între foști sau actuali soți sau parteneri, indiferent de faptul dacă agresorul locuiește sau a locuit împreună cu victima*” [5].

Potrivit legislației în vigoare în Republica Moldova, atestăm următoarele forme de violență în familie [15], (art. 2): *violență fizică, violență sexuală, violență psihologică, violență spirituală, violență economică*.

Ținând cont că tematica cercetată ține de aplicarea măsurilor civile de protecție în cazurile de violență în familie este de evidențiat că în cazul familiei pu-

tem fi în prezența violenței între adulți sau mai bine-zis între soți sau concubini, violența între copii, precum și violența între părinți și copii, doar cu condiția ca aceștia să fie membri de familie [26].

Subiecți ai violenței în familie pot fi doar membrii de familie, care potrivit Legii nr.45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie sunt numiți „victimă” și „agresor”[15]. C.proc.civ. RM nu prevede expres care pot fi subiecții violenței în familie, de aceea trebuie utilizate de fiecare dată normele din Legea nr.45/2007 pentru a identifica corect victima și agresorul.

Termenul de familie încorporează realități diferite în urma transformărilor intervenite atât la nivel social, cât și individual. Schimbările politice, sociale, juridice, culturale și economice din societate, în ultimele decade, au fost însoțite de schimbări în sfera familiei. Cea mai spectaculoasă modificare se consideră a fi trecerea de la familia nucleară la o diversitate de modele noi. Astfel, familia formată din cuplu conjugal căsătorit potrivit legislației în vigoare și din copiii acestui cuplu încetează să mai fie modelul dominant [27, p. 41]. Părinții au dreptul și sunt obligați să educe copiii săi în baza concepțiilor personale, indiferent dacă tatăl și mama locuiesc împreună sau separat [28, p. 44], însă metodele alese trebuie să excludă comportamentul abuziv, insulte, maltratări și orice fel de violență. Astfel, părinții sau, după caz, alți membri ai familiei sunt responsabili pentru orientarea și dezvoltarea capacităților copilului [31, p. 214]. Concubinajul este acea relație interumană în care doi adulți hotărâsc să trăiască și să se gospodărească în comun. Considerăm oportun să evidențiem că în cazul concubinajului nu putem vorbi de căsătorie, adică partenerii nu și-au înregistrat căsătoria la Oficiul de stare civilă, dar duc o viață în comun, relația acestora fiind doar asemănătoare celeia dintre soți. *„Așa dar nu doar căsătoria înregistrată la Oficiul de Stare Civilă generează drepturi și obligații familiale”*[30, p. 241].

Accepțiunea familiei este cât se poate de vastă, nu pentru a denatura sensul firesc al acesteia, ci pentru a exclude orice risc al potențialelor victime de a fi lipsite de apărare. Astfel, nu doar soții, părinții și copiii sunt pasibili de a fi calificați ca potențiale victime și agresori, rudenia fiind extinsă, concubinii nefiind excluși, iar conlocuirea și întreținerea reciprocă nu este exclusiv definitorie pentru a identifica subiecții violenței în familie.

Compartimentul 2.2. este intitulat *Diminuarea violenței în familie prin aplicarea măsurilor civile de protecție* și conține regimul juridic, locul procedurii de aplicare a măsurilor civile de protecție în cazurile de violență în familie, tipurile măsurilor civile de protecție și aspectele comparate privind aplicarea măsurilor de protecție în procesul civil și procesul penal. În viziunea noastră măsurile de pro-

tecție în dreptul procesual civil constituie o **instituție juridică nouă care reglementează modul de aplicare a anumitor restricții sau obligații față de agresor în scopul apărării victimei de pericolele iminente**. În C.proc.civ. RM sunt prevăzute măsuri **civile** de protecție. Propunem utilizarea anume a acestei noțiuni pentru a accentua că procedura civilă nu este punitivă, neavând ca primă finalitate aplicarea de pedepse, ci este o procedură prin care se apăra drepturi și interese legitime. Totodată considerăm că în 2010 legiuitorul moldav a introdus Capitolul XXX¹ în Codul de Procedură Civilă în mod pripit și neinspirat, perturbând ordinea firească de instrumentare a cauzelor civile, lăsând teren favorabil pentru interpretări și aplicări eronate a normelor respectivului capitol. Fără a pune la îndoială necesitatea apărării victimelor violenței în familie pe cale civilă, considerăm că respectivele norme trebuie amplasate corect în cadrul multiplelor feluri de procedură civilă. Până la 01 iunie 2018, aplicarea măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie **era încorporată** în cadrul procedurii civile speciale așa cum prevedea și art. 279 alin. (1) lit. g¹) C.proc.civ. RM. Însă procedura specială este o procedură grațioasă, în care lipsește litigiul de drept, lipsește pârâul, precum și o mulțime de instituții procedurale cum ar fi: tranzacția de împăcare, recunoașterea acțiunii, acțiunea reconvențională, asigurarea acțiunii. Participanții în procedura specială sunt petiționarul și persoanele interesate [25 p. 69]. Iar procedura aplicării măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie este mai mult decât un litigiu de drept, este o intervenție urgentă urmare a unei confruntări acute, violente, care pune în pericol viața și sănătatea victimelor. În consecință am propus reamplasarea capitolului XXX¹ înaintea procedurii speciale ca fel distinct de procedură civilă. Atenționăm că am formulat această propunere către Ministerul Justiției și în C.proc.civ. RM procedurii de aplicare a măsurilor civile de protecție în cazurile violenței în familie i s-a oferit un loc aparte după art.278. Astfel, Titlul II a fos completat cu compartimentul B² cu următorul cuprins: „B². APLICAREA MĂSURILOR DE PROTECȚIE ÎN CAZURILE DE VIOLENȚĂ ÎN FAMILIE Capitolul XXII² APLICAREA MĂSURILOR DE PROTECȚIE ÎN CAZURILE DE VIOLENȚĂ ÎN FAMILIE (Articolele 278³-278⁹) [17].

Caracteristic *procedurii de aplicare a măsurii de protecție în cazurile de violență în familie* este prezența *ordonanței* ca și act de procedură. Ordonanța de protecție nu constituie actul judecătoresc de dispoziție în cazul examinării cererii de *aplicare a măsurii de protecție în cazurile de violență în familie*. Întrucât conform art.318⁴ alin. (1) CPC, în cazurile de violență în familie, instanța de judecată emite o încheiere prin care admite sau respinge cererea privind emiterea ordonanței de protecție. Alineatul (2) al acestui articol prevede că, în cazul admi-

terii cererii, instanța emite o ordonanță de protecție prin care aplică agresorului una sau mai multe măsuri prevăzute de această normă.

Potrivit Codului de Procedură Civilă al Republicii Moldova în favoarea victimei pot fi aplicate 9 măsuri de protecție (art. 278⁷) [14].

Conform literaturii de specialitate măsurile de protecție ar putea fi împărțite convențional în trei tipuri de limitări: **limitări patrimoniale, limitări ale interacțiunii între subiecții violenței în familie și limitări cu caracter individual** [24, p. 5].

Examinând categoriile de măsuri de protecție și tipurile măsurilor de protecție concluzionăm că măsurile civile de protecție în cazurile de violență în familie sunt enumerate exhaustiv în CPC și în Legea nr. 45 din 01 martie 2007 (ambele norme fiind deja aproape identice). În favoarea victimelor violenței în familie pot fi aplicate măsuri de protecție și în decursul unui proces penal. Legislația procesual penală nu specifică care judecător urmează să examineze cererile de aplicare a măsurilor de protecție în cadrul unui proces penal. În acest sens considerăm că ar fi corect ca cererile în cauză să fie examinate similar măsurilor procesuale de constrângere adică de către judecătorul de instrucție când cauza penală se află la faza de urmărire penală sau de către instanța care judecă nemijlocit cauza penală la faza de examinare a cauzei penale în instanța de judecată, iar recursul asupra Încheierii judecătorului privind aplicarea sau prelungirea ordonanței de protecție să fie examinat de către Colegiile Penale ale Curților de Apel din raza sediului instanțelor de fond.

Capitolul 3 „**Procedura aplicării măsurilor civile de protecție în cazurile de violență în familie**” este dedicat cercetării particularităților procedurii de judecare a cererii privind aplicarea măsurilor civile de protecție. În special, prin evidențierea următoarelor elemente esențiale: care sunt subiecții ce pot depune cerere cu privire la comiterea actelor de violență în familie; mecanismul de depunere a cererii privind aplicarea măsurilor civile de protecție în cazurile de violență în familie elucidând cerințele de formă și de fond ale cererii; instanța competentă să examineze cererea privind aplicarea măsurilor de protecție; termene; condiții de examinare a astfel de cereri; împuternicirile instanței judecătorești la judecarea aplicării măsurilor civile de protecție; actele de dispoziție ale instanței în acest sens; căile de atac asupra actelor de dispoziție ale instanței.

În Compartimentul 3.1, care este intitulat *Particularitățile mecanismului de soluționare a cererii pentru eliberarea ordonanței de protecție în cazurile de violență în familie*, sunt analizați subiecții cu drept de a înainta în instanța de judecată cerere pentru eliberarea ordonanței de protecție în cazurile de violență în

familie, exigențele de formă și conținut la întocmirea acestor cereri și procedura de examinare a cererilor respective. Analizând legislația în ansamblu, la aplicarea măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie distingem două categorii de subiecți și anume, victimele violenței în familie și subiecții procedurali care au dreptul să se adreseze către autoritățile competente cu cereri despre comiterea actelor de violență. Potrivit legii speciale [15] pot fi deduse persoanele care pot depune cerere despre comiterea actelor de violență în familie. Deși până la modificările din anul 2016, în lege era expus în mod exhaustiv care sunt acești subiecți, susținem că în baza noilor modificări [16] pot fi deduși următorii subiecți: a) victima; b) persoanele cu funcție de răspundere și profesioniștii care vin în contact cu familia; c) orice persoană care este martor sau deține informații despre pericolul iminent de săvârșire a unor acte de violență sau despre săvârșirea lor. Deci, subiecții procedurali care se pot adresa în instanța de judecată cu cerere privind aplicarea măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie sunt:

- victima violenței în familie;
- reprezentantul contractual sau legal al victimei;
- organul de tutelă și curatelă în cazul minorului sau a persoanei în privința căreia a fost instituită o măsură de ocrotire poate, fără solicitarea expresă a victimei sau a reprezentantului ei legal;
- persoana însărcinată cu ocrotirea persoanei aflate sub ocrotire fără solicitarea expresă a victimei - orice altă persoană care justifică un interes privind apărarea și protecția personală sau patrimonială a persoanei aflate sub ocrotire;
- procurorul, în pofida faptului că Legea cu privire la Procuratură Nr. 3 din 25.02.2016 nu prevede expres această împuternicire;
- organul de asistență socială;
- organul de poliție, în conformitate cu art. 21 lit. n) din Legea cu privire la activitatea poliției și statutul polițistului. Nr. 320 din 27 decembrie 2012.

Considerăm necesar de a introduce în textul legii sintagmele „*membru de familie*” ca fiind încă o categorie de subiecți cu drept de a înainta în instanța de judecată cererea privind aplicarea măsurilor de protecție în familie. Când privește la cererea pentru eliberarea ordonanței de protecție, considerăm că ar fi binevenit ca legiuitorul să **specifice în mod expres**, că cerințele de formă și de conținut înaintate față de cererea privind aplicarea măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie sunt similare cerințelor reglementate de art.166-167 C.proc.civ. RM pentru cererea de chemare în judecată, cu excepțiile prevăzute în capitolul XXII² C.proc.civ. RM și în alte legi. Sau reieșind din legislația altor state [35], (art. 3), considerăm că ar fi mai ușor pentru victimele violenței în familie dacă cererea privind aplicarea măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie s-ar întocmi potrivit unui formular de cerere, care să nu poarte un caracter obligatoriu.

Procedura de examinare a cererilor pentru eliberarea ordonanței de protecție este reglementată în capitoul XXII² C.proc.civ. RM. Una din particularitățile cele mai resimțite în practică este termenul de examinare specificat la art. 278⁷ alin. (1) C.proc.civ. RM care este de 24 ore de la primirea cererii.

După ce cererea privind aplicarea măsurilor de protecție a fos depusă și repartizată în mod aliatoriu prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor, judecătorul verifică imediat dacă aceasta corespunde formei și cerințelor legale [34, p. 292]. Reiterăm că spre deosebire de procedura civilă generală pe acțiuni civile faza intentării procesului urmează a fi diminuată la maximum, în cazul procedurilor urgente. De aceea, verificarea cerințelor de formă și conținut ale unei cereri de eliberare a ordonanței de protecție trebuie să fie destul de sumară.

Cu privire la faza pregătirii cauzei pentru dezbaterea judiciară, în procedura aplicării măsurilor de protecție, evidențiem că aceasta practic lipsește reieșind din termenul redus de examinare. Deși instanța de judecată totuși este în drept să exercite careva acțiuni de pregătire a cauzei, susținem că această fază se suprapune cu faza intentării procesului.

Până la modificările din 2018, imediat, după primirea cererii, instanța contacta poliția de sector de la locul aflării agresorului [29, p. 36], solicita anunțarea ultimului despre cererea depusă și citarea legală a agresorului pentru ședința de judecată. În cazul când agresorul refuza primirea citației sau a întiințării, colaboratorul de poliție urmează să întocmească un raport în acest sens, pe care ulterior îl va prezenta instanței pentru anexare la materialele cauzei.

Începând cu 01 iunie 2018, **după primirea cererii privind aplicarea măsurilor de protecție, instanța de judecată dispune imediat citarea victimei și a persoanelor interesate, contactează organul de poliție de la locul aflării agresorului și solicită informarea acestuia despre procedura inițiată. Instanța de judecată poate decide citarea pentru audiere în ședință de judecată a presupusului agresor (art. 278⁶ alin. (1) C.proc.civ. RM).**

Una din recente confuzii în aplicarea procedurii de eliberare a ordonanței de protecție este medierea judiciară încorporată prin **Capitolul XIII¹** C.proc.civ. RM. Fiind o instituție procesuală nouă, medierea judiciară crează încă confuzii.

O cerere de aplicare a măsurilor de protecție poate fi primită în procedură și cu un minim de probe, deoarece CtEDO s-a expus în nemumărate hotărâri că, de fapt, **agresorul este obligat să demonstreze faptul inexistenței agresiunii**, iar prioritate au viața și sănătatea victimei.

Urmare a studiului am identificat următoarele drepturi specifice ale procedurii aplicării măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie: dreptul

victimei sau a reprezentantului său legal de a schimba sau completa temeiul aplicării măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie, dreptul victimei sau a reprezentantului său legal de a renunța la cerere, dreptul agresorului de a recunoaște existența temeiurilor de aplicare a măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie și dreptul ultimului de a recunoaște măsurile de protecție solicitate în cerere.

Cu privire la termenul de examinare a cererilor privind aplicarea măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie, care potrivit legii este de 24 de ore, considerăm că acesta ar trebui să fie modificat, cu atât mai mult că prin lege s-a impus ca organul de poliție să acționeze prompt oferindu-i-se dreptul de a emite ordin de restricție de urgență pe un termen de 10 zile, iar în acest timp victima se poate adresa în instanță cu cerere pentru eliberarea ordonanței de protecție.

Compartimentul 3.2., denumit *Împuternicirile instanței de judecată la soluționarea cererii privind aplicarea măsurilor civile de protecție în cazurile de violență în familie*, conține actele de dispoziție ale instanței emise la examinarea cererilor pentru aplicarea măsurilor de protecție, căile de atac ale acestora și executarea lor.

Ca act de dispoziție considerăm că instanța de judecată poate emite Încheiere de admitere a cererii privind aplicarea măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie sau Încheiere de respingere a acestei cereri. În cazul admiterii cererii de aplicare a măsurilor de protecție, instanța emite o ordonanță de protecție. Respectiv, argumentul care se impune de prevederile art. 14 alin. (3) C.proc. civ. RM duc la ideea că în aplicarea măsurilor de protecție nu s-ar soluționa fondul cauzei. În acest caz, prezintă interes natura juridică a încheierii judecătorești în calitate de act jurisdicțional, prin care se soluționează cererea privind aplicarea măsurilor de protecție și efectele acesteia în cazul admiterii cererii, adică emiterea unei ordonanțe de protecție și aplicarea măsurilor de protecție. Deci putem vorbi de o cerere soluționată în fond doar în cazul admiterii acesteia, când se emite Ordonanța de protecție, acesta fiind actul final [33, 36-37]. Acest act însă nu este unul de dispoziție (art. 14 C.proc.civ. RM), dar un document executoriu, deși Codul de executare al Republicii Moldova nu-l prevede expres în art.11. În viziunea noastră **Ordonanța de protecție poate fi definită ca fiind documentul executoriu al instanței de judecată prin care se aplică măsuri civile de protecție pentru victima violenței în familie**. Respectiv, prin Ordonanța de protecție se pot aplica careva din măsurile prevăzute în C.proc.civ. RM în scopul protejării victimei, pe un termen de până la 3 luni, însă legiuitorul nu reglementează care este forma acestui act. Din aceste considerente și pentru a nu lăsa loc

de interpretări considerăm benefică modificarea normelor procesual-civile intervenind cu propunere în acest sens, oferind cuprinsul unei ordonanței de protecție și un model a unui astfel de act.

Imediat după emiterea Ordonanței de protecție, instanța va remite de îndată Ordonanța de protecție poliției din raza unității administrativ-teritoriale în care își are domiciliul agresorul, iar în cazul existenței unui copil sau a unei persoane în vînzta căreia a fost instituită o măsură de ocrotire și autorității tutelare teritoriale spre supraveghere și executare imediată. Supravegherea respectării Ordonanței de protecție de către agresor implică participarea reprezentanților Inspectoratului de Poliție, ai Autorității tutelare teritoriale, ai autorităților administrației publice locale și mai rar a executorului judecătoresc. Deci rolul primordial în supravegherea și executarea ordonanței de protecție îi revine poliției în colaborare după caz și cu asistenții sociali comunitari.

Considerăm că procedura de judecare a cererii de aplicare a măsurilor civile de protecție în cazurile de violență în familie este reglementată insuficient, iar reglementarea în vigoare a procedurii de examinare lasă loc pentru interpretări și aplicări neuniforme.

Capitolul ”**Concluzii și recomandări**” reprezintă o generalizare, în baza constatărilor, observațiilor și concluziilor făcute pe parcursul realizării tezei, a principalelor rezultate ale investigației și totalitatea propunerilor sugestive care ar putea fi operate în legislația din domeniul investigat.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

În urma studierii măsurilor civile de protecție în cazurile de violență în familie intervenim cu următoarelor **concluzii**:

Considerăm oportună utilizarea sintagmei *Măsurile civile de protecție în cazul violenței în familie* pentru a le delimita de sancțiunile contravenționale și pedepsele penale aplicate în cazuri similare. Nu ezităm să accentuăm că măsurile civile de protecție, în primul rând, apără victima, iar, în al doilea rând, impun agresorului limitări patrimoniale, limitări ale interacțiunii între subiecții violenței în familie și limitări cu caracter individual.

În privința agresorului-minor considerăm aplicabilă doar o limitare cu caracter individual - obligarea de a participa la un program special de tratament sau de consiliere [27].

Procedura aplicării măsurilor civile de protecție în cazul violenței în familie grație particularităților pe care le are nu poate fi considerată procedură civilă specială și nici procedură generală pe acțiuni civile, însă justifică atribuirea unui loc propriu în sistemul felurilor de proceduri civile. Și pentru a anticipa erorile conceptuale referitor la caracterul impropriu al acestui fel de procedură civilă, considerăm oportunitate ca subiecții acesteia - victima și agresorul - să fie enunțați expres în art.55 C.proc.civ. RM ca participanți la proces.

Pledăm pentru accețiunea cât se poate de vastă a familiei, nu pentru a denatura sensul firesc al acesteia, ci pentru a exclude orice risc al potențialelor victime de a fi lipsite de apărare. Astfel, nu doar soții, părinții și copii sunt pasibili de a fi calificați ca potențiale victime și agresori, rudenia fiind extinsă, concubinii nefiind excluși, iar conlocuirea și întreținerea reciprocă nu este exclusiv definitorie pentru a identifica subiecții violenței în familie [31].

Considerăm că instanța nu va întreprinde măsuri de mediere judiciară în cazurile în care se reclamă pericol real și iminent pentru viața și sănătatea victimei.

Susținem că urmează a se contesta doar încheierea instanței, deoarece Ordonanța de protecție este un act accesoriu încheierii de admitere a cererii privind aplicarea măsurilor de protecție, de aceea pot fi anulate sau menținute doar concomitent [33].

Întru valorificarea celor cercetate propunem următoarele **recomandări**:

- Considerăm oportun și necesar de a include în definiția violenței în familie a două categorii de violență: verbală și socială. "Violența verbală" fiind definită ca "adresarea printr-un limbaj jignitor, brutal, precum utilizarea de insulte, amenințări, cuvinte și expresii degradante sau umilitoare". "Violența socială" fiind

definită ca ”impunerea izolării persoanei de familie, de comunitate și de prieteni, impunerea izolării prin detenție, inclusiv în locuința familială, privare intenționată de acces la informație, precum și alte acțiuni cu efect similar”. Aceste două noțiuni noi se pot regăsi în art. 2 al Legii nr. 45 – XVI din 01.03.2007. [26, p. 239]

- Propunem o **modificare** a prevederilor art. 278⁴ alin. (1) C.proc.civ. RM și anume de a introduce în textul legii sintagmele „**membriu de familie**” ca fiind încă o categorie de subiect cu drept de a înainta în instanța de judecată cererea privind aplicarea măsurilor de protecție în familie. Astfel, propunem ca art. 278⁴ alin. (1) C.proc.civ. RM să aibă următorul conținut: „***Cererea privind aplicarea măsurilor de protecție se depune de către victimă personal sau prin reprezentant. În caz de imposibilitate a depunerii cererii de către victimă din motive de sănătate, vârstă, din alte motive întemeiate, la solicitarea ei, cererea privind aplicarea măsurilor de protecție poate fi depusă în interesele victimei de către orice membru de familie, organul de poliție, organul de asistență socială sau de către procuror. Cererea privind aplicarea măsurilor de protecție în interesele copilului sau ale persoanei în privința căreia a fost instituită o măsură de ocrotire poate fi depusă de autoritatea tutelară, persoana însărcinată cu ocrotirea persoanei aflate sub ocrotire, de procuror, de orice altă persoană care justifică un interes privind apărarea și protecția personală sau patrimonială a persoanei aflate sub ocrotire, sau de un membru de familie al victimei și în lipsa solicitării din partea victimei sau a reprezentantului ei legal***”.

- Considerăm că măsura de protecție - obligarea, până la soluționarea cazului, de a contribui la întreținerea copiilor pe care îi are în comun cu victima - din art. 278⁷ alin. (2) lit. e) Cod de procedură civilă - trebuie exclusă, deoarece este suficient de iluzorie examinarea și admiterea ei într-o procedură de urgență. Însă procedura generală pe acțiuni civile este foarte adecvată în acest scop.

- Propunem ca în art. 278⁷ alin. (2) lit. c) să fie operată următoarea modificare: ”***interzicerea oricărui contact, inclusiv telefonic, prin corespondență sau în orice alt mod cu victima, copiii acesteia și/sau copiii comuni, cu alte persoane dependente de ea***”. [29]

- În vederea perfecționării textului legii procesuale, care trebuie să aibă drept scop crearea tuturor premiselor necesare pentru desfășurarea procesului în mod echitabil fără încălcarea de drepturi și libertăți fundamentale ale persoanei și pentru a exclude careva interpretări eronate, **propunem** ca să fi introdus un alineat în art. 278⁴ C.proc.civ. RM, cu următorul conținut: ”***Victima violenței în familie sau, după caz, reprezentantul legal al acesteia au dreptul special de a modifica temeiul cererii, de a solicita aplicarea altor măsuri de protecție decât cele solicitate în cerere***”. [34]

- Propunem să fie efectuată o modificare a art. 13 al Legii 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie prin introducerea unui alineat nou ce ar avea următorul conținut: ” (4) *Cererea pentru eliberarea Ordonanței de protecție pentru instanța de judecată se poate întocmi potrivit formularului de cerere prevăzut în anexa care face parte integrantă din prezenta lege*”. De asemenea urmează să fie introdusă o anexă la Legea nr. 45/2007 ce va conține formularul de cerere propus de către noi (vezi Anexa nr. 1). Iar art. 278⁵ C.proc.civ. RM urmează să fie modificat având următorul conținut: ***Cererea pentru eliberarea Ordonanței de protecție se poate întocmi potrivit formularului de cerere prevăzut în anexa care face parte integrantă din Legea cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie nr. 45 din 01.03.2007***. Considerăm că norma respectivă nu trebuie să fie imperativă, sintagma „*se poate întocmi*” fiind principială. Nu insistăm asupra caracterului obligatoriu al acestui formular, întrucât caracterul urgent al procedurii analizate, precum și pericolul iminent care planează asupra victimei nu întotdeauna fac posibilă respectarea unei astfel de formalități. Cererea de eliberare a Ordonanței de protecție poate fi întocmită și olograf.[34]

- De asemenea, propunem modificarea art. 278⁷ alin. (1) C.proc.civ. RM, în următorul mod: „*Instanța de judecată examinează de urgență cererile privind aplicarea măsurilor de protecție, emițând o încheiere prin care admite sau respinge cererea, și, în orice situație, soluționarea acestora nu poate depăși un termen de 48 de ore de la depunerea cererii. În caz de urgență deosebită, instanța poate examina și emite încheierea de admitere sau de respingere în termen de 24 ore, cu eliberarea Ordonanței de protecție, după caz*”. Considerăm că această modificare, referitoare la extinderea termenului de examinare, ar îmbunătăți calitatea examinării cererilor de emitere a Ordonanțelor de protecție, cu atât mai mult că prin lege s-a impus ca organul de poliție să acționeze prompt oferindu-i-se dreptul de a emite **ordin de restricție de urgență** pe un termen de 10 zile, iar în acest timp victima se poate adresa în instanță cu cerere pentru eliberarea Ordonanței de protecție.

- Propunem și introducerea după aliniatul (1) a unui nou alineat la art. 278⁷ C.proc.civ. RM cu următorul conținut: „*(1¹) Instanța de judecată poate amâna pronunțarea cu cel mult 24 de ore. În cazurile complexe instanța poate emite dispozitivul Încheierii și după caz, ordonanța de protecție, iar motivarea Încheierii se poate face în cel mult 48 de ore de la pronunțare.*”

- Propunem modificarea prevederilor art. 278⁸ C.proc.civ. RM după cum urmează [33]:

”*(2) Doar la cererea întemeiată a victimei, instanța de judecată care a emis ordonanța de protecție poate revoca măsurile de protecție aplicate, asigurân-*

du-se că voința victimei este liber exprimată și nu a fost supusă presiunilor din partea agresorului”.

- Propunem de a introduce un alineat după alin. (2) la art. 278⁷ C.proc.civ. RM care va avea următorul conținut: *”(2¹) Dispozitivul Încheierii de admitere a cererii de aplicare a măsurilor civile de protecție va constitui cuprinsul Ordonanței de protecție.”*

- De asemenea propunem de a introduce un articol nou care va avea următorul conținut:

”Articolul 278^{7/1}. Cuprinsul Ordonanței de protecție

(1) În ordonanța de protecție se indică:

a) Numărul dosarului;

b) locul și data emiterii;

c) denumirea emitentului, numele membrilor completului de judecată și al greșierului;

d) date despre participanții la proces,

e) mențiunea cu privire la tipul ședinței publice sau închisă;

f) obiectul litigiului sau pretenția înaintată;

g) legea guvernantă;

h) dispoziția instanței, care trebuie să conțină mențiunea despre emitere a ordonanței de protecție în favoarea victimei violenței în familie, măsurile-interdicții care urmează a fi aplicate agresorului, termenul de aplicare a acestor măsuri, mențiunea cu privire la explicarea condițiilor revocării măsurilor de protecție sau de prelungire a acestora, consecințele nerespectării măsurilor aplicate, dispoziția privind repartizarea cheltuielilor de judecată și încasarea taxei de stat și dispoziții cu privire la executarea ordonanței.”

Avantajele acestor recomandări: - Importanța practică a recomandărilor propuse în *plan legislativ* constă în perfecționarea mecanismului aplicării măsurilor civile de protecție în cazurile de violență în familie, eficientizând procesul de îndeplinire a justiției. Evidențiem că am formulat propunerea de reamplasare a capitolului XXX¹ înaintea procedurii speciale ca fel distinct de procedură civilă către Ministerul Justiției și astfel în C.proc.civ.RM procedurii de aplicare a măsurilor civile de protecție în cazurile de violență în familie i s-a oferit un loc aparte după art.278. Astfel, Titlul II a fost completat cu compartimentul B² cu următorul cuprins: „B². APLICAREA MĂSURILOR DE PROTECȚIE ÎN CAZURILE DE VIOLENȚĂ ÎN FAMILIE Capitolul XXII² APLICAREA MĂSURILOR DE PROTECȚIE ÎN CAZURILE DE VIOLENȚĂ ÎN FAMILIE (Articolele 278³-278⁹). - În *plan jurisprudențial*, modificările înaintate vor unifica practica judi-

ară, oferind claritate, previzibilitate și accesibilitate legii procesual civile în materia emiterii ordonanței de protecție și aplicării măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie. - Impactul *social* pozitiv asupra Republicii Moldova rezidă în faptul că perceperea corectă a esenței aplicării măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie va duce în mod inevitabil la protejarea adecvată și eficientă a victimelor violenței în familie, la prevenirea și combaterea actelor de violență fapt ce ar despovăra instanțele de judecată, facilitând activitatea lor în procesul de înfăptuire a justiției. - În *plan economic* susținem că cercetarea efectuată și recomandările propuse vor contribui la aplicarea corectă a prevederilor legale cu privire la aplicarea măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie și va scuti bugetul de stat de necesitatea achitării despăgubirilor ca rezultat al condamnărilor CtEDO pentru încălcarea legislației în domeniul violenței în familie.

Planul de cercetări de perspectivă include următoarele repere: 1. Continuarea investigațiilor vizând aplicarea măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie și în alte state moderne decât cele vizate în teză, întru stabilirea eficienței mecanismului național creat. 2. Efectuarea și altor cercetări temeinice axate pe evoluția și perspectivele de modernizare a conținutului și procedurii de examinare a cererii pentru eliberarea ordonanței de protecție. 2. Analiza practicii judiciare naționale și CtEDO cu referire la necesitatea aplicării instituției emiterii ordonanțelor de protecție în cazurile de violență în familie în procesul civil și deficiențele acesteia. 3. Elaborarea unui proiect de modificare a hotărârii Plenului CSJ RM cu privire la aplicarea de către instanțele de judecată a prevederilor Capitolului din Codul de procedură civilă (aplicarea măsurilor civile de protecție în cazurile de violență în familie).

Rezultatele obținute în cadrul prezentei cercetări își vor găsi aplicabilitate în cazul în care se vor materializa în dispoziții legale ce vor fi implementate la nivel național în scopul perfecționării legislației și înlăturării inadvertențelor existente. De asemenea, pot fi introduse în programele de studiu în cadrul facultăților de drept din Republica Moldova.

BIBLIOGRAFIA:

I. Acte internaționale (*ordonate în funcție de data adoptării*):

1. Declarația universală a drepturilor omului. New York, 10.12.1948. Ratificată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 217-XII din 27.07.1990. În: *Tratate internaționale la care Republica Moldova este parte (1990-1998)*. Ediție oficială. Vol. 1, Chișinău: Moldpres, 1998.

2. Recomandarea generală nr. 21 (sesiunea a treisprezecea, 1994) elaborată de către Comitetul pentru eliminarea discriminării față de femei. În: *Criterii de raportare în baza Convenției ONU asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei (CEDAW)*. <http://refdb.ru/look/3626647-pall.html> (vizitat 19.04.2017).

3. Declarația de la Beijing și Platforma de Acțiune de la Beijing din 15 septembrie 1995. <http://www.un.org/womenwatch/daw/beijing/pdf/BDPfA%20E.pdf> (vizitat 19.04.2017).

4. Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, proclamată de către Comisia Europeană, Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene la data de 07 decembrie 2000 în cadrul Consiliului European de la Nisa.

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0389:0403:ro:PDF> (vizitat 21.04.2017).

5. Convenția Consiliului Europei cu privire la Prevenirea și Combaterea Violenței împotriva Femeilor și a Violenței Domestice, Istanbul, 11 mai 2011. În: *Suportul de practică judiciară și acte normative naționale și europene "Violența în familie în Republica Moldova, Chișinău 2014*.

<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTM-Content?documentId=090000168046253e> (vizitat la 21.04.2017).

II. Hotărâri ale Curții Europene a Drepturilor Omului (*ordonate în funcție de data adoptării*):

6. Hotărârea CtEDO Bevacqua și S. contra Bulgariei din 12 iunie 2008, cererea nr. 71127/01. <http://hrlibrary.umn.edu/research/bulgaria/BEVACQUA.pdf> (vizitat la 22.04.2017).

7. Hotărârea CtEDO Opuz contra Turciei din 09 iunie 2009, cererea nr. 33401/02. [http://hudoc.echr.coe.int/eng#{„fulltext”:\[„,opuz”\],”documentcollectionid2”:\[„GRANDCHAMBER”,”CHAMBER”\],”itemid”:\[„,001-92945”\]}](http://hudoc.echr.coe.int/eng#{„fulltext”:[„,opuz”],”documentcollectionid2”:[„GRANDCHAMBER”,”CHAMBER”],”itemid”:[„,001-92945”]}) (vizitat la 22.04.2017).

8. Hotărârea CtEDO E. S. și alții contra Slovaciei din 15 septembrie 2009, cererea nr. 8227/04. http://www.menschenrechte.ac.at/orig/09_5/E.S..pdf (vizitat la 22.04.2017).

9. Hotărârea CtEDO Hajduova contra Slovaciei din 30 noiembrie 2010, cererea nr. 2660/03, <http://www.refworld.org/docid/4d5bca992.html> (vizitat la 22.04.2017).

10. Decizia CtEDO Kaluczka contra Ungariei din 24 iulie 2012, cererea nr. 57693/10, <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016805a32b1> (vizitat la 22.04.2017).

11. Hotărârea CtEDO Eremia contra Moldovei din 28 mai 2013, cererea nr. 3564/11. [http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-127742#{%22itemid%22:\[%22001-127742%22\]}](http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-127742#{%22itemid%22:[%22001-127742%22]}) (vizitat la 22.04.2017).

12. Hotărârea CtEDO B. contra Moldovei din 16 iulie 2013, cererea nr. 61382/09. [http://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:\[%22001-122372%22\]}](http://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-122372%22]}) (vizitat la 22.04.2017).

III. Legea fundamentală:

13. Constituția Republicii Moldova. Din 29.07.1994. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 12.08.1994, nr. 1.

IV. Coduri (ordonate în funcție de data adoptării):

14. Codul de procedură civilă al Republicii Moldova. Nr. 225 din 30.05.2003. Republicat în: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 21.06.2013, nr. 130-134.

V. Legi (ordonate în funcție de data adoptării):

15. Legea cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie. Nr. 45 din 01 martie 2007. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 18.03.2008, nr. 55-56.

16. Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative. Nr. 196 din 28 iulie 2016. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 16.09.2016, nr. 306-313.

17. Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative. Nr. 17 din 05.04.2018. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 01.06.2018, 142-148.

VI. Bibliografie în limba română:

18. Belei E. ș.a. Manual Drept procesual civil, partea specială, Chișinău, editura Lexon, 2016, 490 p.

19. Coban I., Procedura de examinare a cererii de aplicare a măsurii de protecție în cazurile de violență în familie. În Revista Studia Universitatis Moldaviae, Seria „Științe sociale”, 2015, nr. 11, Chișinău, pag. 195-199.

20. Coban I., Capitolul VII. În Manualul Drept procesual civil, partea specială, de Belei E. ș.a., Chișinău, editura Lexon, 2016, 490 p.

21. Druță I., Munteanu A. Procedura specială: Aplicarea măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie. În: Manualul judecătorului pentru cauze civile, coordonatori Poalelungi M., Belei E., Sîrcu D. Ed. a II-a, Chișinău, 2013, p. 203-206 (în total 1200 p.).

22. Gorceag L., Sîrbu S., Ionița D., Cazacov V. Suport de curs pentru formatori privind intervenția eficientă a poliției la cazurile de violență în familie în Moldova. Chișinău, editura Bons Offices, 2013, 104 p.

23. Poalelungi M. ș.a. Modele de acte judecătorești. Procedura civilă. Chișinău Î.S. F.E.-P. Tipografia Centrală , 2014, 1137 p.

24. Postica Al. Ordonanța de protecție. Raport de evaluare a implementării prevederilor Legii nr. 45 cu privire la ordonanța de protecție în Republica Moldova în perioada 2008-2011. Chișinău: Promo-Lex, 2012, 186 p.

25. Prisac Al. Drept procesual civil. Partea generală. Chișinău: Cartier juridic, 2013, 372 p.

VII. Contribuții:

26. Stratulat V. Concept, aspecte definitorii și forme ale violenței în familie. În: Revista de Filosofie, Sociologie și Științe Politice a Institutului de Cercetări Juridice și Politice al AȘM, 2014, nr. 3 (166), p. 231 -241.

27. Stratulat V. Aspecte legale privind diminuarea violenței prin educarea corespunzătoare a copiilor. În: Revista Institutului Național al Justiției, 2014, nr. 2 (29), p. 41-44.

28. Stratulat V. Правовые средства защиты от насилия в семье. În: Legea și Viața, 2015, nr. 7 (281), p. 44-50.

29. Stratulat V. Юридическая ответственность за насилие в семье. În: Legea și Viața, 2015, nr. 8 (282), p. 33-38.

30. Stratulat V. О некоторых вопросах применения ответственности за насилие в семье. În: Turismul și dezvoltarea societății. Conferința științifi cu participare internațională, 25-26 septembrie 2015, Chișinău, ediția a II-a, p. 241-246.

31. Stratulat V. Noțiunea și categoriile de subiecți ai violenței în familie. În: Revista de Filosofie, Sociologie și Științe Politice a Institutului de Cercetări Juridice și Politice al AȘM, 2016, nr. 1 (170), p. 212 -217.

32. Стратулат В. Насилие в семье и его отражение в практике Европейского Суда По Правам Человека. В: Философское знание и вызовы цивилизационного развития. Государственное научное учреждение Институт философии НАН Беларуси, 21–22 апреля 2016 года, г. Минск, с. 391-393.

33. Stratulat V. Împuternicirile instanței de judecată la examinarea aplicării măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie. În: Perspectivele și problemele integrării în spațiul european al cercetării și educației. Conferința științifică internațională, 07 iunie 2016, Cahul/ Moldova, volumul I, p. 36-41.

34. Stratulat V. Procedura de examinare a cererii privind aplicarea măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie de către instanța de judecată. În: Știința în Nordul Republicii Moldova: realizări, probleme, perspective. Conferința științifi cu participare internațională, 29-30 septembrie 2016, Bălți, ediția a II-a, p. 290-294

VIII: Alte surse de informație:

35. Legea României pentru prevenirea și combaterea violenței în familie. Nr. 217 din 22 mai 2003. Republicata în: Monitorul Ofi nr. 205, partea I, din 24 martie 2014.

ADNOTARE

Stratulat Valentina, „Măsurile civile de protecție în cazurile de violență în familie”, teză de doctor în drept la specialitatea 553.03 – Drept privat (procesual civil), Chișinău, 2018

Teza cuprinde: Introducere, 3 capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografia din 169 surse, 128 pagini text de bază. Rezultatele obținute sunt publicate în 9 publicații.

Cuvinte-cheie: violența în familie, victimă, agresor, procedură civilă distinctă, încheiere judecătorească, ordonanță de protecție, măsuri civile de protecție.

Domeniul de studiu. Lucrarea ține de domeniul Dreptului procesual civil, Partea Specială. Atenție specială este acordată analizei prevederilor art. 278³–278⁹, **Capitolul XXII²** C.proc.civ. RM.

Scopul tezei de doctorat constă în realizarea unei cercetări ample în vederea fundamentării științifi *ad integrum* a particularităților procesual civile ale mecanismului de aplicare a măsurilor civile de protecție în cazurile de violență în familie.

Obiectivele: argumentarea introducerii și utilizării conceptului de măsuri **civile** de protecție în cazurile de violență în familie; identifi și argumentarea locului procedurii de aplicare a măsurilor civile de protecție printre felurile de procedură civilă existente; identifi problemelor ce țin de aplicarea măsurilor civile de protecție în cazurile de violență în familie în vederea formulării de noi soluții procedurale; propunerea argumentată a remediilor legislative în vederea perfecționării procedurii de examinare a cererii privind aplicarea măsurilor civile de protecție în cazurile de violență în familie.

Noutatea științifică și originalitatea rezultatelor obținute constau în efectuarea unui studiu temeinic asupra mecanismului aplicării măsurilor civile de protecție în cazurile de violență în familie la nivel științifico-practic, având la bază normele legislației procesual civile.

Problema științifică importantă. Problema științifică soluționată rezidă în fundamentarea științifică a încorporării unui nou fel de procedură civilă în cadrul Codului de Procedură Civilă al Republicii Moldova, fapt pentru care a determinat la argumentarea tuturor excepțiilor procedural-civile din cadrul acestui nou fel de procedură, întru consacrară caracterului civil al măsurilor de protecție și în vederea aplicării modificărilor și completărilor operate în cadrul capitolelor lucrării.

Importanța teoretică și valoarea aplicativă a lucrării derivă din importanța subiectului investigat. Informațiile cuprinse în lucrare pot servi în calitate de ghid teoretico-practic necesar perfecționării abilităților profesionale.

Implementarea rezultatelor științifice își găsește materializare în procesul de instruire în cadrul instituțiilor de învățământ superior cu profil juridic, în activitatea practică ce ține de domeniul judiciar și în activitatea legislativă ce ține de elaborarea și modificarea actelor normative.

SUMMARY

Stratulat Valentina, „ The Civil Protection Measures in Domestic Violence”, PhD thesis in law 553.03 - Private Law (Civil Procedure), Chisinau, 2017

The Dissertation contains: Introduction, 3 chapters, general conclusions and recommendations, bibliography from 169 sources, 128 basic text pages. The obtained results are published in 9 publications.

Key words: family violence, victim, aggressor, petitioner, interested person, special procedure, court order, protection ordinance, civil protection measures.

Field of study. The work is in the field of civil procedural law, the Special Party. Special attention is paid to the analysis of the provisions of art. 278³–278⁹, Chapter XXII² Civil Proc. Cod of the R.M.

The purpose of the doctoral thesis is to carry out a complex scientific research on the mechanism of applying protection measures in cases of domestic violence.

Objectives of study: researching and studying the phenomenon of domestic violence as a prerequisite for the application of family protection measures both in the country and abroad; elucidating the judicial practice that is relevant to the subject under investigation and identifying the problems related to the application of protection measures in order to formulate new solutions and perspectives for the development of the institution concerned; motivating the place of application of protection measures in cases of domestic violence in the system of civil procedural law and appreciating the role of this institution in the process of justice; identifying issues that could condition inconsistencies in the non-uniform application of legislation on the application of protection measures in cases of domestic violence in order to reconcile judicial verdicts with the practice of the ECtHR, etc.

The Scientific novelty and originality of the results. The innovative element of the present work is to carry out a thorough investigation of the civil procedural law on the application of protection measures in cases of domestic violence and to develop some legislative proposals that are supposed to optimize the respective institute.

Important scientific problem. The solved scientific problem resides in the scientific foundation of the incorporation of a new kind of civil procedure in the Civil Procedure Code of the Republic of Moldova, the fact which has led to the argumentation of all procedural-civil exceptions within this new kind of procedure, in order to devote the civil character of the protection measures and to apply the modifications and additions made within the chapters of the thesis.

The theoretical importance and the applicative value of the work derive from the importance of the investigated subject. The information contained in the paper can serve as a theoretical and practical guide necessary for the improvement of professional abilities.

The implementation of the scientific results finds its materialization in the training process within the institutions of higher education in Law, in the practical activity related to the judicial field and in the legislative activity regarding the elaboration and modification of the normative acts.

РЕЗЮМЕ

Стратулат Валентина, «Гражданские меры защиты в случаях насилия в семье», кандидатская диссертация по юриспруденции 553.03 - Частное право (гражданский процесс), Кишинэу, 2017 г.

Диссертация содержит: Введение, 3 главы, общие выводы и рекомендации, библиографию из 169 наименований, 128 основных текстовых страниц. Полученные результаты опубликованы в 9 публикаций.

Ключевые слова: насилие в семье, жертва, агрессор, заявитель, заинтересованное лицо, специальная процедура, постановление суда, постановление о защите, меры гражданской защиты.

Область исследования. Работа ведется в области гражданского процессуального права, (Специальной) Производственной Части. Особое внимание уделяется анализу предусмотренной ст. 278³–278⁹, Глава XXII² ГРАЖДАНСКИЙ ПРОЦЕССУАЛЬНЫЙ КОДЕКС РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА.

Цель исследования заключается в проведении комплексных научных исследований механизма применения защитных мер в случаях насилия в семье.

Задачи исследования: исследование и изучение феномена насилия в семье в качестве предпосылки для применения мер защиты семьи как в стране, так и за рубежом; разъяснение судебной практики, которая имеет отношение к исследуемому вопросу, и выявление проблем, связанных с применением защитных мер, с целью разработки новых решений и перспектив развития соответствующего учреждения; мотивируя место применения защитных мер в случаях насилия в семье в системе гражданского процессуального права и оценивая роль этого учреждения в процессе правосудия; выявление вопросов, которые могут обуславливать несоответствие в неоднородном применении законодательства о применении мер защиты в случаях насилия в семье, с тем чтобы согласовать судебные приговоры с практикой ЕСПЧ и т. д.

Научная новизна и оригинальность полученных результатов: Новаторский элемент настоящей работы заключается в проведении тщательного расследования гражданского процессуального законодательства о применении мер защиты в случаях насилия в семье и разработке некоторых законодательных предложений, которые должны оптимизировать соответствующий институт.

Научная проблема Важная. Решённая научная проблема заключается в научном обосновании введения нового вида гражданского процесса в соответствии с Гражданским процессуальным кодексом Республики Молдова, факт что привел к обоснованию всех процессуально-гражданских исключений в этой новой процедуре, чтобы учесть гражданский характер защитных мер и для применения изменений и дополнений, внесенные в главах данной научной работы.

Теоретическая значимость и прикладная применяемость результатов проистекают из важности исследуемого предмета. Информация, содержащаяся в документе, может служить теоретическим и практическим руководством, необходимым для улучшения профессиональных способностей.

Внедрение научных результатов находит свое отражение в процессе обучения в учреждениях высшего образования в области права, в практической деятельности, связанной с судебной сферой и в законодательной деятельности по разработке и изменению нормативных актов.